

OPTIČNI NEVRITIS

Enostranska izguba vida, prizadene zlasti ženske med 20-40 letom.

Vzroki:

Idiopatski: najpogostejši

Demielinizacija:

Incidenca:

pri 25 % bolnikih z multiplo sklerozo se pojavi kot prvi znak te bolezni

V poteku MS, optični nevritis preboli 70% bolnikov.

Ob prvem napadu ON ima 70 % žensk in 45% moških spremembe v MRI

V 15 letih približno enak delež razvije MS.

Po virusni infekciji: najpogostejši pri otrocih, kjer je navadno obojestranski

Granulomski: (zelo redko)

sarkoidoza

TBC

Lues

Simptomi:

Izguba barvnega vida

Centralni izpad vidnega polja

Bolečina za zrklo

Progresivno slabšanje vida v nekaj dneh

Znaki:

Relativni aferentni pupilarni defekt (RAPD)

Papilitis v 50% primerov

Nevroretinitis edem papile in depoziti v makuli.

Preiskave:

V tipičnih primerih: kontrola ostrine vida, vidnega polja

V atipičnih primerih: Ehografija orbit, MRI, VEP in PERG; serumska protitelesa proti HSV, imunski markerji bolezni veziva

Zdravljenje:

Visoke doze i.v. kortikosteroidov skozi 3 dni skrajšajo potek.

V 4-7 % se vid ne popravi

ANTERIORNA ISHEMIČNA OPTIČNA NEVROPATIJA (AION)

Prizadetost v povirju kratkih posteriornih ciliarnih arterij.
Hipna izguba vida na prizadetem očesu z izpadom vidnega polja v spodnji polovici.

Osnovna razdelitev:

Nevnetna AION

Vnetna AION (Arteritis temporalis, SLE, polyarteritis nodosa)

Nevnetna AION

Ateroskleroza, arterijska hipertenzija
Prizadetost odvisna od ohranjenosti centralnega polja
Edem papile s krvavitvami in ishemijo
30% možnosti za pojav AION na drugem očesu v naslednjih letih
terapija hipertenzije in antiagregacijska preventiva

Vnetna AION

Starost nad 65 let

Prizadetost vida huda, včasih se po steroidih popravi

Ishemični edem papile, mehki eksudati, krvavitve

V 65% prizadene še drugo oko, če se ne zdravi

Močan glavobol, izguba tel. Teže, klavdikacija masetrov, trda zadebeljena a.temporalis

Zvišana SR, CRP, fibrinogen

Terapija: I.V. Metilprednizolon 250 mg-1g, nato pronison v padajoči dozi 3 mesece, nato odvisno od SR

TOKSIČNA AMBLIOPIJA

Alkohol

Tobak

Zdravila npr. etambutol, izoniazid, streptomycin

Pojavi se s postopnim bilateralnim upadom ostrine vida

Običajno centralni skotom z okvaro barvnega vida

Fundus je normalen, v napredovalih slučajih kaže rahlo obledelost papil

Terapija: vitamini B skupine, abstinenca oz. prenehanje vnosa

LEBERJEVA OPTIČNA NEVROPATIJA

Dedovanje preko mitohondrijske DNA, v 85% so prizadeti moški

Nastopi med 20-30 letom, prizadene obe oči v razmaku tednov ali mesecev

Centralni skotom. Odsoten barvni vid

Papila v začetni fazi hiperemična in edematozna, kasneje atrofična

Zdravljenje ni uspešno

ZASTOJNA PAPILA

Vzrok: zvišan intrakranialni tlak in zapora aksonskega transporta

(Običajno tumor v zadnji kotanji ali motnje odtoka CSF)

Zgodnja faza: zabrisane meje papile, hiperemija, izguba venskih pulzacij, normalna vidna ostrina in vidno polje

Zastoj: papila je dvignjena, prisotne so krvavitve in eksudati, ostrina vida je ohanjena, prisotna je povečana slepa pega

Pozna faza: papila je atrofična običajno ostane zabrisanih meja. Vid je prizadet.

TUMORJI, ki prizadenejo VIDNI ŽIVEC

Gliom

Redek, pojav med 4-8 letom s postopnim upadom vida in proptozo

Papila je edematozna ali atrofična

Nevrofibromatoza spremlja gliom v 55%

Preiskave: CT, ultrazvok, MRI

Terapija: resekcija-živec je infiltriran in se ga ne da ohraniti

Meningeom

Najpogostejši tumor vidnega živca; pojavi se navadno med 30-40 letom s postopnim upadanjem vida in perifernim izpadom na eno oko.

Terapija: kirurška odstranitev, pogosto ohrani vidni živec

Adenom hipofize

Bitemporalna hemianopsija (pritisk na chiasmo od spodaj)

Terapija: bromokriptin pri prolaktinomih, sicer kirurška

Kraniofaringeom (**embrionalni ostanek Rathkejevega žepa**)

Pritisk na chiasmo od zgoraj

Bitemporalna hemianopsija, ki začne v spodnjih kvadrantih

OSTALI VZROKI PRIZADETOSTI VIDNEGA ŽIVCA

Druze

Hialina telesca v vidnem živcu.

Običajno povzročajo stacionarni izpad v vidnem polju

Vidna z ultrazvokom

Vnetja

Mukokela posteriornega etmoida ali sfenoidalnega sinusa

Podobni simptomi kot pri tumorjih hipofize

Anevrizme

RETROKIAZMALNI PROCESI

Povzročajo homonimno hemianopsijo nasprotne strani

Npr: ICV, TIA, migrenski napadi, tumorji, poškodbe

PAREZA III. M. ŽIVCA (n.oculomotorius)

Vse pareze se kažejo z diplopijo, ki se povečuje v smeri paretične mišice

Trias:

Ptoza

Zrklo v abdukciji

Midriaza in pareza akomodacije

Vzroki:

Vaskularni –zenica običajno ni prizadeta

Travma

Anevrizma PCA –prizadetost zenice

Tumorji-navadno prizadeta zenica

PAREZA IV. M. ŽIVCA (n.trochlearis)

Kaže se z vertikalno disparacijo-zrklo je pomaknjeno navzgor in rotirano navzven

S kompenzatorno držo glave, ki je nagnjena v nasprotno smer in navzdol se zmanjšajo dvojne slike.

Bielschowsky-jev test: pareza postane bolj očitna pri nagibu glave v prizadeto smer

(M.obliquus superior: Depresor v addukciji in intorter)

Vzroki:

Travma

Infarkt

Neoplazme

Anevrizma

Kongenitalni

PAREZA VI. M.ŽIVCA

Esotropija z odsotnostjo abdukcije preko srednje lege.

Kompenzatorna drža gleve v isto stran.

Vzroki:

Vaskularni

Travma

Anevrizma

Tumorji

PAREZA V in VII. M. ŽIVCA

Prizadetost senzibilitete-trofični ulkusi

Lagophthalmus

PATOLOŠKE ZENIČNE REAKCIJE

Fiziološka anizokorija:

ca. 25% ljudi, razlika do 0.3mm, se spreminja, je enaka v svetlobi in temi.

Amavrotična zenica

Ohranjena le indirektna reakcija in konvergenca. Lezije za corpus geniculatum laterale ne pozročajo patoloških zeničnih reakcij.

Relativni aferentni defekt (Marcus Gunnova zenica)

Aferentni dotok je znižan po prizadetem živcu.

Argyll-Robertson

Zenica ne reagira na luč, bližinska reakcija je normalna

Holmes-Adie-jeva tonična zenica

Enostranska v 80%

Široka zenica, nepravilne oblike, počasi reagira na osvetlitev in konvergenco

Denervacijska hipersenzibilnost na 0.125% Pilocarpin

Hornerjev sindrom

Ptoza, mioza, enoftalmus

Preganglionarni Horner (kokainski test)

Postganglionarni Horner (hidroksiamfetaminski tes)